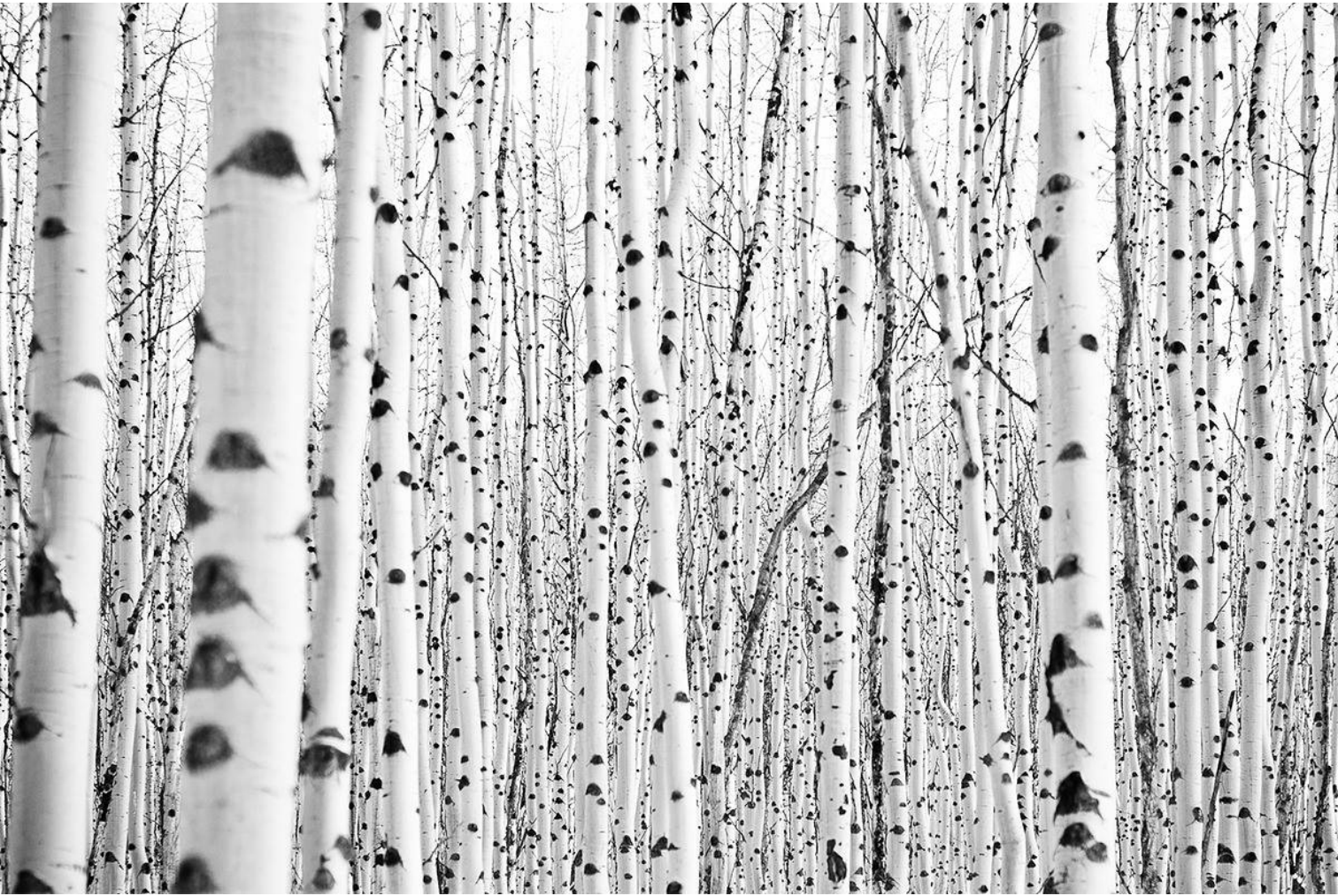

Tanítványi út...

Böjti meditációk

Egyformák mind, mint Platón leláncoltjai a barlangban. Te vagy az egyik. Ugyanazt látod és véled, amit a többiek.

Te vagy az egyik fa a sok egyforma közül. Pedig mind más. Nincs két egyforma. Mindegyik egyedi. Együtt azonban szép, egységes képet adnak. Minden fekete-fehér. Mégis valami fontos most kezdődik. Mentés? Irtás? Egy közülük tehát más.

Miért pont te lennél? És miért pont ne? Mit jelent elhívottnak lenni?

Talán kívágnak, hogy lássák tőled az erdőt? Talán egyedül téged hagynak meg, hogy legyen aki túléli az irtást?

Látod a táncoló árnyakat a barlang falán. Azt hitted, tényleg minden így van, ahogy a többiek is látják. De egyszer csak jön valaki, és feloldja láncaidat. Nem érted. És nem állhatsz ellent. Szabad lettél visszavonhatatlanul. Elhívott vagy. Nem áll hatalmadban elutasítani.

Felállsz. Megfordulsz. A barlang falára vetített árnyékok helyett először meglátod a tüzet és az árnyakat adó alakokat a maguk valójában. Aztán elindulsz kifelé. És meglátod, hogy nem a tűz az igazi fényforrás, hanem létezik Nap is. És hogy vannak színek. Az ég kékje, a fák zöldje, a virágok pirosa, sárgája, a naplemente bíbora, a tenger zöldeskékje.

Elindulsz felfedezni. Közben ott halod a hangot a lelkedben: „Menj el földedről, rokonságod közül és atyád házából arra a földre, amelyet mutatok neked! Nagy néppé teszlek, és megáldalak, nagyvá teszem nevedet, és áldás leszel. Megáldom a téged áldókat, s megátkozom a téged gyalázókat. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” (Gen 12, 1-3)

Követem őt

Követem őt. Könnyűnek tűnik. Csak menni kell utána.
Tyúkanyó vezeti a csibéit. Ovisokat az óvó néni. Valahogy így.
De ez valami más. Ez a követés nem kényelmes biztonság.
Mi értelme van követni valakit, aki maga sem tudja, hogy hová megy?
Mi értelme van követni valakit, akinek semmije sincs?
Mi értelme van követni valakit, aki saját szenvedését jövendőli, és követőinek sem ígér különbet?
És éppen ez a lényeg.
Ha mérlegelsz, vége. Nem indulsz el. Minden ellene szól, és semmi nem szól mellette. A döntést nem segítik érvek, csak ellenérvek léteznek. Hogy miért ne. Aki valami oknál fogva mégis elindul, annak nem szabad mérlegelnie. Felelőtlenül kell otthagyni a hálót, asztalt, minden addigit. És még utána sincs semmi kárpótlás. Titkos búvóhely, elrejtett kincs, megváltó tudás. Semmi, konkrét és kézzelfogható, amiért úgymond érdemes volt. Amiért majd később irigykedhetnének azok, akik most a markukba röhögnek.
Az egyetlen, amiért talán mégis érdemes mérlegelés nélkül indulni, belevágni, hogy azok akik megtették, életük legcsodásabb történéseként beszélnek róla és nem cserélnének senkivel. Úgy tűnik, hogy valami mégis csak történik útközben. Adatik valami megfoghatatlan. Valami, ami inkább csak a tekintetekben látszik, a mozdulatokban, abban, ahogy jár, ahogy leül, majd feláll az illető. Hogy mi okozza a követésnek ezt a békés örömét? Aki ismeri, nem tudja elmondani. Aki nem, az akkor sem értené, ha valakinek sikerülne számára szavakba önteni.
Egy megoldás van. Elindulni.

Mellette vagyok

Mellette vagyok

Mint sok vihart megélt, tanulatlan nagyszülő unokája zeneakadémiai koncertjén, mint barátjának esküvőjén az, akinek idáig minden kapcsolata kudarc volt, mint adminisztrátor anyuka, aki valaha művésznek indult, üvegművész lányának kiállításán,

mint óvó néni, mikor az érettségiző diákok megköszönik a tanároknak, hogy nevelték őket.

Mellette vagyok, mikor szárnyal, én meg nézem, és tekintetemmel az égen tartom. Aki szeret, így szeret. Háttérből és észrevehetetlenül. A földön áll, aggódik, miközben mi szárnyalunk. Így szeret az Isten. Földön állva, földön járva, hogy mi szárnyaljunk. A lábával kicsit eltartja a földet, hogy boldogságunk repülésnek tűnjön.

Mellette vagyok

Mellette VAGYOK, mert máshol csak lézengek, dülöngélek, keresem magam. Bárhova is megyek, csak egy vagyok a sok közül, mellette én magam vagyok. Ahogyan gyerek csak a szüleid előtt, apa csak a gyereked előtt, barát csak a barátod mellett lehetsz, férj csak a feleségednek, feleség csak a férjednek lehetsz, létezni csak Mellette lehet. A lét ő maga, mellette én is létezem.

Mellette vagyok

bár lehetnék máshol is.

Mint beteg gyerek mellett a karrierjét elhagyó édesanya, mint hibát hibára halmozó fiú mellett sikeres testvére, mint bevádolt, feljelentett, kirúgott ember mellett a társa, mint mellettünk az Isten.

Elrepülhetne, mindent itt hagyhatna, mindent elfelejthetne, letagadhatná, hogy ismer minket. De nem, itt van velünk.

Kétségeim vannak

Persze hogy van megtorpanás. Persze hogy van bizonytalanság. A kudarcaim után mindig azzal hitegetem magam, hogy most már elég tapasztalt leszek a problémáim kezeléséhez. Aztán mégis rendre túltesznek rajtam az újabb kihívások. Ráadásul néha olyan helyzetek adódnak, amikből semmiképpen sem tudok jól kijönni. Miért nem lehet úgy, hogy a jelek mindig egyértelműek, és csak rajtam múlik, hogy következetes maradok-e?

Persze ha belegondolok, tudok olyan esetekről is, amikor az egyértelmű jelek ellenére mégis a saját fejem után mentem. Elismerem, rászolgáltam, hogy kiszolgáltattott legyek.

Mégis ágaskodik a nem létező önérzetem, hogy velem ne beszéljen rébuszokban még az Isten se. Pláne ő ne. Hiszen neki kell a legjobban tudnia, hogy mennyire esendő vagyok. Adjon olyan feladatokat, amiket megoldhatok, és amik teljesítése után egy kicsit legalább büszke lehetek magamra.

De nem elég, hogy ő hallgat, hanem ráadásul még jönnek a bornírt közhelyeikkel is a jó tanácsadók, mint például: „az igazság mindig a kettő között van”. De kérdem én: két ostobaság közt ugyan mit keresne az igazság?

És miért olyan egyértelmű, hogy egyik választás sem helyes? Legalábbis egy harmadik út mindkettőnél értelmetlenebbnek tűnik.

Talán meg kéne fordulni? De akkor mi van az eddigiekkel? Mi van a követéssel? Mi van azzal, hogy ő, aki elhívott engem, velem volt? Lehet, hogy a tévutakon is mellettem jött? És csak így akar rávezetni a helyes irányra? Talán tényleg meg kéne fordulni. Jobb később mint soha.

Megtagadom

Minden hely foglalt. Minden lelkiállapotnak megvan a maga bibliai története, jellegzetes karaktere. A tagadásnak Péter. Ha kimondom a szót: tagadás, más már nem is jut eszembe. A főpap háza, tűz, szolgák, kakas. Pedig ott van máshol is. Főleg a példázatoknak sajátos vonása, hogy megvan bennük minden. A tagadás is.

A magvető példázata.

Mert tőlem csak ennyire futja. Saját lelkesedésemből csak idáig juthatok el, csak madáreleség lehet belőlem, csak kétségbeesett megkapaszkodás gyenge gyökerekkel, csak kilátástalan küzdelem örömekért vagy a fájdalom ellen.

Magamtól csak „kimeredek a földből”, olyan pilinszkysen.

Ahhoz, hogy több legyek, Te kellesz. Beléd kell, hogy hulljak. Ha Te vagy a föld, akkor van esélyem. Növekedni. Szárba szökkenni. Kivirágozni. Teremni. Élni. Önmagammá lenni.

Csak Te ki ne vess magadból, csak Te meg ne tagadj engem.

Másodszor is megtagadom

A civilizált emberiség nyolc halálos bűne címmel tartott Konrad Lorenz az osztrák rádióban egy előadás sorozatot, amelyet később írott formában is megjelentetett. A profetikus mű megállapításai ma már tapasztalt valóságok. Hogyan pusztítja az ember saját magát, környezetét. Csak az ember képes tudását maga ellen fordítani. Ezt írja:

„Az emberiség tudása, amit az őt körülvevő természetből aknáz ki, a technológia fejlődése, vegyi és orvostudomány - minden, ami arra irányul, hogy az életét jobbra, kényelmesebbé tegye - megdöbbentően paradox módon saját elpusztítására irányul. Olyan veszély fenyegeti, ami az élő szervezeteknél meglehetősen szokatlan, nevezetesen az, hogy saját életére tör, az apokaliptikus folyamat során veszendőbe mennek legkiválóbb, legnemesebb tulajdonságai, képességei, pont azok, amelyeket különösen emberinek tartunk és nagyra értékelünk. Mi, akik sűrűn lakott, fejlett országokban vagy nagyvárosokban élünk, észre sem vesszük, hogy a szívélyes, meleg emberszeretet ritka, mint a fehér holló.”

Mi van akkor, ha a tudásunk, az Istenről való igaz tudásunk, emberi természetünk miatt kárunkra lesz? Azaz, elhitetjük magunkkal, hogy nekünk mindent szabad, mi büntetlenül pusztíthatjuk nem csak a természetet, hanem a Krisztusba, a keresztyénségbe vetett bizalmat is! Mert mi nem halhatunk ki, mint egyes állatfajok!

Harmadszor tagadom meg

Repülni kellett volna. Visszahőkölés helyett felülemelkedni. Miért volt akkor olyan egyértelmű, hogy csak vagy jobbra, vagy balra, vagy középen lehet menni, vagy megfordulni?

Hiszen ő épp azért jött le a földre, hogy te szárnyalhass. Őrzi léptedet, őrzi röptödét. De már késő. Utólag hiába vagy okos. Ez a vonat elment.

Ugye hiányzik ez a történet? A szereplők. Igen, még Júdás is a zavart tekintetével, egyik kezével szégyellősen a pénzes zacskót markolva. Pláne, hogy akár te is lehetnél.

Péter, aki nyilván ősz szakállas. És öreg, meg tapasztalt, mert hogy ő a fő apostol. A kulcsos ember. Ez lennél te? A háromszor tagadó?

A szoba üres, az asztalon a vacsora maradékai. A pohár, amiből ő már nem iszik többé. A kovásztalan lepény morzsái, amik új tartalommal teltek meg azóta.

Aki legjobban hiányzik, az ő maga. Most a nevét sem mered kimondani. Nem csak az asztalnál nincs ott, de talán a harmadik imáját is befejezte már, és harmadszor is alva talált titeket. Vigasztal, hogy nem csak téged?

Vagy maga a vacsora maradt el miattad? És ez az a felkészített szoba, ahova hiába vártak titeket? Nincs morzsa, mert nincs megtört kenyér? Nincs kehely, mert nincs aki igyon belőle - ha utoljára is?

Repülni kéne. Azt remélni, hogy felülemelkedhetsz. Hogy elragadtattatok. És ő - mielőtt az első kortyot inná az új borból az Atya országában - rákacsint még Júdásra is. Még rád is.

Azt álmodod, hogy megtagadtad. Felébredsz, és tényleg. Most kéne felülemelkedni. A vonat elment. De repülni még nem késő.

A mélységben

A mélységben nem látok.
A mélységben nem hallok.
A mélységben nem ízlelek.
A mélységben nem érzem a szagokat és az illatokat.
A mélységben nem tudok mit mondani.
A mélységben nem tudok gondolkodni.

Érdekes, úgy tűnik, majdnem minden ember halállal kapcsolatos gyermekkori élményanyagának része a fej nélkül kétségbeesetten rohanó csirke, mielőtt megkopasztják és belekerül a levesbe.

Sokan mondják a mai embernek már nincs is szíve.

Szerintem feje nincs. Nekem legalábbis. Szívem van. Dobog, dolgozik, hajt, s mi több, érzéseket is hordoz. Van, mikor egészen szaporán ver, a torkomban dobog, nem csak bringázáskor.

Fejem nincs. Látom mi van körülöttem, de nem LÁTOK. Hallom a hangokat, de nem HALLOK. Érzek ízeket, de nem ÍZLELEK. Meg tudom különböztetni a szagokat, de nem SZAGOLOK. Fecsegek, de nem BESZÉLEK. Tervezem a napot, a hetet, kombinálok, következtetek, de nem GONDOLKODOK.

Mélységben vagyok.

Tanulok.

Olyasmit, amit csak a mélységben, amit csak fejvesztve lehet.

Figyelni a szívemre. Nem szemmel LÁTNI. Nem füllel HALLANI. Nem nyelvvel ÍZLELNI. Nem orral SZAGOLNI. Nem szájjal BESZÉLNI. Nem aggyal GONDOLKODNI. Szívvel élni.

Rádöbbenek

Előkerülnek régi fotók. Rajta régi emberek, régi emlékek, régi helyek. Ott volt az, aki most nincs itt, ott volt még a papa, a kedvenc kutya, ott volt a fiatalon meghalt évfolyamtárs. Hogy hol készült a kép nem számít, csak az, hogy ki van rajta. A hosszú utazásokból is csak néhány helyszín maradt meg az emlékeimben, de az mélyen belém vésődött, hogy ki ült mellettem. Az út szépsége egyedül az útitárs személyén múlik.

*„Vigyél el, az a jó, ha meg se kérdezel,
hogyha kézen fogsz és elviszel, vigyél el!
Vigyél el, mikor elköszönni nem lehet,
mikor elszakadni nem merek, vigyél el!”*

Ezt énekelte Katona Klári, és egyre jobban tudom, rádöbbenek, hogy csak az számít, ki van mellettem, ki ül mellettem, ki szól mellettem. A helyszín, a történet mellékes.

Mózes is ezt mondta Istennek a pusztában: *„Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket!”*

De régi képen még nincs ott a gyerek, aki ezt nem is érti. Az rendben van, hogy ezen a képen nincs rajta, de hol van ő közben, kérdezi. Miközben magyarázom, hogy ő akkor még nem is született meg, egyáltalán nem is volt, rájövök, hogy nélküle én sem az voltam, mint most, sőt, talán nem is voltam.

Vannak találkozások, melyek után az ember nem is érti, hogy lehetett idáig a másik nélkül élni.

Felismerem

Nagyon kedvelem a vakon született ember meggyógyításának a történetét János evangéliumából. Sok többlet tartalmat rejt, ami Jézusnak lehetőséget ad a tanításra, nekünk pedig valami fontos dolognak a megértésére.

Megerősíti, amit már Jób könyve is tanít, hogy a bűn és következménye nem közvetlenül tetten érhető az ember életében. A vakon született ember esetében is téves az a feltételezés, hogy vagy ő, vagy a szülei vétkesek.

Elgondolkodhatunk azon is, hogy az érzékszervi fogyatkozásnál sokkal súlyosabb baj a lelki vakság, amikor az ember nem ismeri fel a napnál világosabb igazságot, és teljesen téves az önmagáról és az Istenhez fűződő viszonyáról kialakult vélekedése.

„Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök, mivel azonban most azt mondjátok: látunk, megmarad a bűnötök.”

Lenyűgöző azonban magának a gyógyításnak a menete. Az a Jézus, akinek egyetlen szavára felépül a halálos beteg, most mégis úgy tesz, mint valami kuruzsló. Földre köp, sarat csinál, rákeni a vak szemére, és elküldi őt, hogy mosakodjon meg a Siloám tavában. Így amikor megnyílik a szeme, nem látja jótevőjét. Nagyon hamar bajba kerül azonban a gyógyulása miatt. Sőt, ki is közösítik, amiért tanúskodott Jézusról. Ám amikor találkozik vele, felismeri, és leborulva így szól: *„Hiszek Uram!”*

Szívesen képzelem magam a vak helyébe, a két találkozás közti időt egy élet hosszára nyújtva ki. Amikor rákenete a sarat a szememre, csak a hangját hallottam. Izgalommal várom, hogy végre meg is láthassam őt.

„Nekem a kérés nagy szégyen
adjon úgy is, ha nem kérem!”
/Nagy László: Adjon az Isten/

Sokáig gondot okozott nekem is az Istentől való kérés, a kérő imádság. Nem feltétlenül a szégyen miatt - azt mindig is éreztem, hogy ha valakitől, hát Istentől kérni nem szégyen - inkább valamiféle bűntudat blokkolta bennem a kérést. Dicsérni, hálát adni könnyen elfelejtek, bezzeg ha valami bajom van, vagy valami hiányzik, egyből eszembe jut az Isten!

„Nagyobb öröm adni, mint kapni” - ezt is jól megtanultuk.

Pedig tanulhatnánk a gyermekektől ezen a téren is. A gátlástalanságukból. Nem dicsőítenek, dicsérnek minket, ha nem figyelmeztetjük őket még megköszönni is elfelejtik a kapott dolgokat - még jó, hogy ilyenkor rájuk szólunk, hiszen a gyereket nevelni kell - bezzeg ha valamire szükségük van, egyből jönnek és mondják és kérnek és követelnek. Valószínűleg valami számunkra már felfoghatatlan természetesség keveredik bennük határtalan bizalommal, aminek következtében tiszteletkörök és hálálkodás nélkül fogalmazzák meg felénk kéréseiket és fogadják el azt, amit kapnak.

Néhány éve kezembe akadt Anthony Bloom Élő imádság című könyve. Ezt írja benne: „Könnyebb dicsőítő himnuszokat zengeni, vagy hálát adni Istennek, mint eléggé bízni benne ahhoz, hogy valamit hittel kérjünk Tőle.” Ma már a kérés, a kérő ima a legkedvesebb ima a számomra.

És ha csak a bajban, vagy amikor valami hiányt szenvedünk, jut eszünkbe az Isten? Gondoljunk a Mi Atyánk soraira...

Mikor nem vagyunk mi bajban, végső soron? És mikor nem szenvedünk hiányt valamiben?

A létünk maga bajban levés, hiányt szenvedés, segítségre szorultság. A létünk maga állandó imádság.

Minden kegyelem

A nézőtér biztonsága. Hát mit képzelnek ezek, ezek az ingyenélő focisták! Ezt a helyzetet még a nagymamám is berúgta volna papucsban, otthonkában! Én itt ülök a kanapén, mindent gondosan előkészítettem, a sört, a mogyorót, a chipset, elintéztem minden dolgomat, vagy egyszerűen csak elhagytam, nektek csak nyerni kell. Vettem egy jó nagy TV-t, hogy jól lássam, hogy mit csináltok, ti focisták! Fussatok, fussatok, ne panaszkodjatok, ne sérüljete meg, ne fáradjatok el, győzzetek. Hiszen ti OTT vagytok. Én meg csak ITT, a kanapén. Kicsit fáradtan, semmit nem elérve, semmiért nem megdolgozva, nem izzadva, csak sörözve. Ti dolgozzatok helyettem! Győzzetek helyettem!

Ha nagyon muszáj, kimegyek a stadionba is, jegyet is veszek, csak győzzetek! Valaki nyerjen már nekem egy kupát, valaki győzzön már helyettem! Én már nem tudok futni, talán soha nem is tudtam igazán, ki tudna helyettem győzni? Ti focisták, el sem tudjátok képzelni, micsoda kín nekem egy vesztes meccs után másnap kimenni az emberek közé, micsoda szégyen, mindenki engem néz, a vesztest. Ezt ti nem tehetitek meg velem, hisz én mindent megtettem, a sört megittam. Nektek csak győzni kell.

Csak azt nem bírom, mikor a pályán fetrengenek. Láttam, hogy hozzá sem értek, álljon fel és küzdjön tovább. Nem fájhat neki! Ja, hogy vérzik a lába? Attól még tud futni. Az a minimum, hogy meghal a pályán. Értem, a nézőért, a szurkolóért. Én nézem.

Pilinszky János: Én gyenge voltam

*Én gyenge voltam, kevés voltam,
nekem egyedül az maradt,
hogy üdvödet szemmel kövessem.*

A meditációk 2015. böjti időszakában a Magyarországi Evangélikus Egyház internetes hírportálján, az evangelikus.hu oldalon jelentek meg.

Szöveg: Bartha István, Németh Zoltán, Ócsai Zoltán

Szerkesztette: Galambos Ádám

2015.